

บันทึก

เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการกลางตามมาตรา ๒๔ (๔) และมาตรา ๒๕

แห่งพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒

กรรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ.๐๔๐๑/๑๑๗๗๘ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรรมการค้าภายในมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการตีความมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงขอให้พิจารณา ดังนี้

๑. เมื่อคณะกรรมการกลางออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ ให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุม แจ้งราคาซื้อ ราคาขายสินค้าควบคุม ชื่อสินค้าควบคุม ชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ และน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุมตามที่เป็นอย่างอยู่ในวันที่คณะกรรมการกลางกำหนด และห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงราคา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเลขาธิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกลางกำหนด นั้น ถ้าผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายดังกล่าวต้องการจะเปลี่ยนชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ หรือลดมาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ หรือน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุม ตามที่ได้เคยแจ้งไว้ต่อเลขาธิการตามประกาศดังกล่าวแล้ว โดยไม่ได้ขอเปลี่ยนแปลงราคา ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายจะต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการตามประกาศนั้นก่อนหรือไม่ กรณีหนึ่ง และอีกกรณีหนึ่ง ถ้าจะเปลี่ยนเฉพาะชื่อสินค้าควบคุมที่เคยแจ้งไว้อย่างเดียว จะต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการตามประกาศนั้นก่อนหรือไม่

๒. ถ้าหากทั้งสองกรณี หรือกรณีใดกรณีหนึ่งตามข้อ ๑. ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายไม่ต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการ ถ้าคณะกรรมการกลางประสงค์จะให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายดังกล่าวต้องแจ้งรายการที่เปลี่ยนไป หรือขออนุญาตต่อเลขาธิการก่อน คณะกรรมการกลางจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔) ที่ว่า “กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและเงื่อนไขให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่าย การนำเข้าในราชอาณาจักร การส่งออกนอกราชอาณาจักร การซื้อ การจำหน่าย หรือการเก็บรักษาสินค้าควบคุม” กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องแจ้งต่อเลขาธิการได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ จะใช้อำนาจตามมาตราใดกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องแจ้งต่อเลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรรมการค้าภายใน) แล้วมีความเห็นดังนี้

ปัญหาประการแรกที่ว่า เมื่อคณะกรรมการกลางใช้อำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้

จำหน่ายสินค้าควบคุมแจ้งราคาซื้อ ราคาขายสินค้าควบคุม ชื่อสินค้าควบคุม ชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ และน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุมตามที่เป็นอยู่ในวันที่คณะกรรมการกลางกำหนด ถ้าผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องการจะเปลี่ยนชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ หรือลดมาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ หรือน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุมที่ได้เคยแจ้งไว้ โดยไม่ขอเปลี่ยนแปลงราคา ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายจะต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการตามประกาศก่อนหรือไม่ นั้น มีความเห็นว่า มาตรา ๒๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมต้องแจ้งรายการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตและราคาของสินค้านั้น รายการเกี่ยวกับสินค้าที่จะต้องแจ้งนี้ได้แก่ข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับสินค้าตามที่เป็นอยู่ในวันที่คณะกรรมการกลางกำหนด เมื่อผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายได้แจ้งรายละเอียดนี้แล้ว ต่อมาหากจะมีการเปลี่ยนแปลง มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเท่านั้น ส่วนรายการอื่นที่มีใช้ราคา มิได้กำหนดไว้ว่าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการก่อนแต่อย่างใด

ปัญหาประการที่สองที่ว่า ถ้าผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายจะเปลี่ยนเฉพาะชื่อสินค้าควบคุมที่ได้เคยแจ้งไว้อย่างเดียว จะต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการตามประกาศก่อนหรือไม่ นั้น มีความเห็นว่าเมื่อมาตรา ๒๕ มิได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายที่เปลี่ยนชื่อสินค้าควบคุมที่ได้เคยแจ้งไว้ต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการก่อนดังกล่าวข้างต้นแล้ว การเปลี่ยนเฉพาะชื่อสินค้าควบคุมที่ได้เคยแจ้งไว้อย่างเดียว ก็ไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา ๒๕ นี้เช่นกัน

ส่วนปัญหาประการที่สามที่ว่า ถ้าทั้งสองกรณีหรือกรณีใดกรณีหนึ่งข้างต้น ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายไม่ต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการแล้ว หากคณะกรรมการกลางประสงค์จะให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องแจ้งรายการที่เปลี่ยนแปลง หรือต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการก่อน คณะกรรมการกลางจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔)^๒ เพื่อดำเนินการดังกล่าวได้หรือไม่ หรือถ้าไม่ได้จะใช้อำนาจตามมาตราใด นั้น เห็นว่า เมื่อมีความเห็นว่า มาตรา ๒๕ มิได้กำหนดให้

^๑ มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการกลางมีอำนาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมแจ้งราคาซื้อ ราคาขายสินค้าควบคุม ชื่อสินค้าควบคุม ชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ และน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุมตามที่เป็นอยู่ในวันที่คณะกรรมการกลางกำหนด และห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงราคา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเลขาธิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกลางกำหนด ในการนี้เลขาธิการจะกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมแจ้งแผนการเปลี่ยนแปลงราคาหรือส่วนลดในการจำหน่ายสินค้าควบคุมต่อเลขาธิการด้วยก็ได้

^๒ มาตรา ๒๔ เมื่อได้มีการประกาศกำหนดสินค้าควบคุมตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและเงื่อนไขให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิต การจ่ายแจก การนำเข้าในราชอาณาจักร การส่งออกนอกราชอาณาจักร การซื้อ การจำหน่าย หรือการเก็บรักษาสินค้าควบคุม

๑.ล๑

๑.ล๑

ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายแจ้งรายการอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่ได้เคยแจ้งไว้ก่อนเลขาธิการแล้ว ปัญหาที่ว่าคณะกรรมการกลางจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔) กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายแจ้งรายการดังกล่าวได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๒๔ (๔) และมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้น จะนำมาตรา ๒๔ (๔) มาใช้แทนมาตรา ๒๕ โดยตรงนั้นย่อมไม่ได้ แต่เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการกำหนดราคาซื้อ ราคาขาย หรือการกำหนดเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติทางการค้าอันไม่เป็นธรรมคณะกรรมการกลางอาจดำเนินการแก้ไขในเรื่องนี้ได้ ดังนี้

(๑) ประกาศกำหนดขึ้นใหม่โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ ให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมแจ้งราคาซื้อ ราคาขายสินค้าควบคุม ชื่อสินค้าควบคุม ชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบ มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ และน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าควบคุม ตามที่เป็นอยู่ในวันที่คณะกรรมการกลางกำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการกลางอาจประกาศได้เป็นครั้งคราวตามที่คณะกรรมการกลางประสงค์จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนรายการดังกล่าว แต่การดำเนินการเช่นนี้ ในทางปฏิบัติอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าควบคุมที่ไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับสินค้าที่ได้แจ้งไว้เพราะจะต้องแจ้งรายการดังกล่าวอีก

(๒) ออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ และเงื่อนไขให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าปฏิบัติ ในกรณีนี้คณะกรรมการกลางจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ มาตรการ และเงื่อนไข ที่จะให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายต้องปฏิบัติว่าจะกำหนดได้เพียงใด จึงจะให้มีความสอดคล้องกับความในมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการกลางจะต้องพิจารณาตามอำนาจในมาตรา ๘^๓ ดังเช่นที่เคยมีประกาศของคณะกรรมการ ฉบับที่ ๒๕ ฉบับที่ ๓๗ และฉบับที่ ๓๘ ออกมาใช้บังคับแล้ว เป็นต้น

(๓) ออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ รวมกันไปตามตัวอย่างที่ได้เคยมีประกาศคณะกรรมการกลาง ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๒๒

อย่างไรก็ดี ถ้ากรมการค้าภายในมีความประสงค์จะนำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยตรง เพื่อให้มีการขออนุญาตเมื่อผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเปลี่ยนแปลงรายการของสินค้าหลังจากที่ได้มีประกาศ ก็จำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ ให้ขออนุญาตเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการของสินค้า และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษตามมาตรา ๔๓^๔ ให้คลุมถึงเรื่องนี้ด้วย

^๓ มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการกลางมีอำนาจหน้าที่ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๐

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๔ (๑) (๒) (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๔) หรือขัดขวางการดำเนินการของเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ (๑๓) หรือเปลี่ยนแปลงราคาโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่แจ้งรายการตามประกาศของ

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๖๕